

29. nov. 1842

FAKTA

Dato:
29. nov. 1842

Sidetal:
Dagbog A, side 96-98

Dagbogens placering:
Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:
Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit
Liv, København 1967, s. 124-125;
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af
et liv. Johan Thomas Lundbye –
Dagbøger om tro, skæbne, kunst og
kærlighed, København 2018, s. 133-
134

TRANSSKRIFTION

29 Nov.

En Dyremaler maa ret sætte sig ind i Dyrelivet, uden det vil hans Arbejder blive kolde og døde. Jeg griber derfor med Begjærlighed Leiligheden, naar den gives til at see, naar man tumler med Kreaturer. En svær Tyr skulde idag slagtes hos Riedewaldts,¹ og jeg gik derfor igaar Eftermiddags i et grueligt Føre til Jægersborg, blot for at see Virkningen af det bedøvende Øxehug, og dog er jeg ingen Ven af slige Bøddelscener, kan ikke engang ret godt taale at see Blod, Mishandlinger af Dyr, store eller smaae, til Gavn eller Skade. Denne svære Tyr har jeg selv tegnet, har seet den udvikle de svære Lemmer og det alvorlige Sindelag, der ikke rigtig godt tillod andre end en bornholmsk Rygter at passe den; den samme Rygter var ordentlig bevæget: den har aldrig gjort mig nogen Fortræd og nu maa jeg dog lokke den hen, hvor den skal bindes. Med en underlig Følelse betragtede jeg dens sidste korte Vandring og Tilberedelserne. Med megen Varsomhed og med mange gode Ord lagde man den et Par forsvarlige Strikker om Halsen og bandt Hovedet tæt hen til en indrammet Ring, bandt den derpaa et Klæde for Øinene; men da dette faldt af, lagde jeg Mærke til at Slagteren holdt Øxen bag ved sig, som om Tyren ved Synet af den skulde kunne forbinde nogen Tanke om, hvad der forestod den. Bag Hornene faldt det svære Hug, og, i samme Nu styrtede Dyret med et Udtryk af Smerte, og, jeg kan bedre sige Gru, [overstreget: i hvert Lem] som altid giver en voldsom Død noget rædselsfuldt. Resten ●97● saae jeg ikke. Jeg havde næsten tvivlet om Muligheden af, ved eet Hug at faae et saa svært Dyr til at segne – der maatte nok flere til at dræbe det, men dem hørte jeg kun drøne i den mægtige Pande. Og, mærkeligt nok, Slagteren bad en Bøn før han huggede til. Selv saae jeg ham stille sig hen ved en Vogn med Hovedet støttet paa de blottede Arme, saaledes stod han stille nogle Øieblikke, og Folkene sagde, han bad altid før han gav sig i Lag med et saadant Arbeid. Mon han tænkte paa den Fare et feilt Hug vilde bringe ham i? jeg veed det ikke, men kom til at tænke paa Karlen, der tjente som Kudsk hos Onkel Bonnevie,² Præsten i Vallekilde, som hvergang han skulde kjøre for Døren gjorde sig et Ærinde frem til Hestenes Hoveder, og der, som han troede ubemærket, med Foden gjorde Korsets Tegn paa Jorden foran. "Vil Du bede, da gak ind i Dit Lønkammer!" Syndede han mod disse Ord. – nei! – han søgte at skjule sin Hensigt ved at sysle med Spænder og Remme; jeg kunde godt lide den fromme Tro, som laae til Grund for denne Overtro.

– – Dog er det ikke det Gruelige, der især interesserer mig i Dyrelivet. Nei, det gaaer der som i Menneskelivet, hvor der er Fred og Ro udbredt, der er jeg gladest. Hvor tit gik jeg ikke et Aar, jeg var paa Vedbygaard paa en Tid, da Kvæget var inde, om Aftenen i Skumringen ned i Kostalden og glædede mig ved den trygge Lyd af de gumlende, dybt pustende Dyr; imellem vender een sig og brummer godmodigt, og, er det lyst, og man

gaaer tæt hen og seer en Ko i Øiet, da har jeg altid fundet en Godmodighed, og, jeg kunde sige, et moderligt Udtryk i det store dunkle Øie, der dog har det samme sørgelige, som udmærker alle Dyrs Øine; selv om Hunden, Hesten er glad, dens Øie er dog trist – en Hegelianer vilde maaske kalde det: Udtrykket af Længsel efter Forløsning! men naar de •98• spille paa dette dybe Suk i Naturen efter Forløsning, da kan jeg ikke forstaae dem, jeg kan kun ane noget Kjønt i denne Tanke, naar jeg stirrer i et Dyreøie, som da jeg paa Sletten i Dyrehaven engang nærmede mig en anskudt Hind; den kunde ikke gaae, men stod da jeg kom hen til den endnu opreist, dens Kammerater forlod den nødig, de strakte de smekkre Halse og vendte de brede Øren imod den. Dette store dunkle Øies Udtryk tænker jeg tit paa. Jeg er tit glad ved Dyr og Børn, de Voxne due – – –

¹ Skovrider Erasmus Riedewaldt i Jægersborg, hvis datter Emilie Riedewaldt senere blev gift med Lundbyes næstældste bror, Emanuel.

² Lundbyes morbror, Honoratus Bonnevie (1795-1873).

96 da vel ikke kommer over: et blødderagtigt Fjersøj.
O, hvad er vel det plede, naar vi gaar med Comen
i Hjertet, den, der graver paa vor Moralitet, den
der graver og saa paa vor Lias Ljpho. —

29. Nov.

En Dyrsmaler naar det sætte sig ind i Dyreriget, inden det vil
hans Arbejder blive kalde og døde. Jeg grider derfor med Døjjær-
lyst Lideligheden, naar den gives til at see, naar man sammen
med Kreaturer. En svær Tyr skulde idag slægtes hos Friedewaldt's,
og jeg gik derfor i gaar Eftermiddags i et grønt Fjersøj til jagens
berg. Helt for at see Vinkningen af det bedøende Øjeblik, og dog
er jeg ingen Ven af slige Døddel-scener, kan ikke engang net godt taale
at see Blod, Mis-handlinger af Dyr, store eller smaa, til Gavn
eller Skade. Denne svære Tyr har jeg selv tegnet, har seet den inden-
for de svære Lemmer og det elverlige Lindelag, der ikke rigtig godt
skildre andre end en bornholmsk Njgte og passe den; den samme
Njgte var redeligt beraget: den har aldrig gjort mig nogen
Fortrød og nu naar jeg dog lette den hen, naar den skal bindes.
Med en imdelig Følelse betragtede jeg dens sidste korte Vandring og
Tilberedelse. Med nogen Varsomhed og med mange Øgde Ønd-
lagde man den et Par fersvartige Strikker om Halsen og harit
slavedet tæt til en indrammet Pjanz, havde den derpaa et Klæde
for Øinene; men da dette faldt af, lagde jeg Mærke til at Slagteren
holdt Øgen hej ved sig, som om Tyren ved Sejret af den skintte
kønne Gortinde, nogen Tanker var, hvad der først stod der.
Dog pløvsene faldt det svære Blig, og i samme Njst styrtede Sejret
med et Njstryk af Lærte, og jeg kan bedre sige Gm, i Aaent
Lær som altid giver en vald som Lær noget med sels faldt. Posten

saa jeg ikke. Jeg havde næsten tænkt om Møjligheden af, ved eet
Øjeblik at faae et saa snart Digt til at segne - der maatte nok flere
til at drøbe det, men den herte jeg kien drøbe i den megetige
Pande. Og, mærkeligt nok, Slagteren had en Pind for han klinge
de til. Lige saa jeg ham stille sig hen ved en Vogn med blavet
støttet paa de blavets Arme, saaledes stod han stille nogle Piv-
blukke, og Talckene sagde, han had altid for han gav sig. Lag
med et saadant Arbeid. Men han tænkte paa den Føve et
følelt Øjeblik vilde bringe ham i? Jeg veed det ikke, men kom til
at tænke paa Herten, der tjente som Kridtske hos Onkel Ranne
me, Præsten i Vellekslev, som huerigam han skulde kjøre for
Loren gjorde sig et Øjeblik frem til Klosternes Blavet, og der,
som han traadte ind i Markedet, med Foden gjorde Korsets Teg
paa Jorden frem. "Vil du herte, da gik ind i Dit Lønkomme!"
Ligende han med disse Ord? - nei! - han sagte at skjule sin
Hensigt, ved at søge med Træder og Fennue, og kunde gik
hede den fremme Træ, som laae til Grund for denne Overtræ.
— Jeg er det ikke det Grædelige, der er interesserer mig
i Digtet. Nei, det gaar der som i Menneskelivet, hvor der er
Træ og No indtræd, der er jeg gladest. Hvor tit gik jeg ikke et
Aar, jeg var paa Nibth gaard paa en Tid, da Kædeget var inde, om
Aftener i Skumringen ved i Kastalden og glæde mig ved den
trigge Lyd af de gamlede, dygt pusteende Digt, imellem hender een
sig og brumme god medigt, og, er det lyst, og man gaar tæt hen og
saa en Kie i Piel, da har jeg altid fundet en Gad anndighed, og jeg kien
de sige, et maderligt Udtryk i det store dænkke Piv, der dog har
et samme sørgelige, som ind marker alle Digt's Dine; selv om
Blonden, Klostet er glæd, den s Piv er dog trist - en af Plegelians vilde
maaske kaldet det. No trighed af Længsel efter Forlad mig! men naar de

98 spille paa dette dybe Suk i Naturen efter Forløsning, da kan jeg ikke
forstaa dem, jeg kan kun see noget Kjönt i denne Tanke, naar jeg
stikker i et Lyss die, som da jeg paa Stetten i Lysen haven engang
mærkede mig en anskuet Blinde, den kendte ikke gaar, men stod
Da jeg kom hen til den endnu apreisst, dens Kammerater forled
som meelig, de strakte de smukke Blalser og sendte de brede
Øren imod den. Dette store sømle Dies Metrikt tænker jeg tit paa.
Jeg er tit glad ved Lys og Dorn, de Voge me die - - - - -

Dec. 4 Dec

Alaaf kommer det, at de sæd vanligste Skabninger ere
i stand til at jode a s en saa overjord:sk Nydelse! Blitzen
Madsetning mellem disse Længen og denne Sang! Deres
Sikkelser forekomme i denne Afstand sid traagelige,
at man næsten kunde fristes til et halde dem, for
der frembringe disse sader Toner, for Væsenet, der ene
forskjellige fra os. Maaskee blinger Fortidens Poesi
lige saad an for vore Øren - maaskee saa meget mere
guddommeligt, fordi den er bortfjærnet fra Hævet, af
Middelhet Digtene vare skabte. - O Kunst, Kunst! hvor
forædler og haver Du os ikke! - bløder Naturen inden sig!

af Pindars Ernst Maltravers.

Blavt tit har jeg ikke følt noget lignende! - Et Mat
to, jeg paa et andet Sted traf, maer jeg dog ogsaa skrive:
Mænd af Fornuft; disse Middelmaadighedens Afgjæde,
ere in genlunde Mændene af Lidenskaber overlegne. -